

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
 Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:
Dr. VARGA LAJOS.
 Felelős szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

A munkásbetegségélyező-pénztár orvosi ellátása.

— február 14.

Eddigi két közleményemben igyekeztem amennyire lehet feltárni a pénztárnak az orvosi karhoz való viszonyát. Most már harmadik, utolsó közleményemben az illetékes tényezők figyelmét hívom fel az egészségügyi intézményre.

Első sorban városunk érdemes főorvosához fordulok. Van-e tudomása a pénztár betegforgalmáról és annak mikénti ellátásáról? Érdeklődött-e vajjon miként bonyolítható ez le a közegészségügy károsodása nélkül a pénztár mai orvosi apparátusával?

En ugy ismerem Önt, mint, aki igen komolyan fogja fel hivatását és mint egészségügyünk legfőbb őre, semmit el nem mulaszt e téren, miért is feltételezem, hogy minderről amit irtam, van tudomása, csak-hogy talán az eljárásra nézve nem találta talán még elérkezettnek az időt.

Azt hiszem a városi főorvos felettes hatósága, felügyelője minden egészségügyi intézménynek városunkban, tehát e pénztárnak is, tehát ha még nem tette volna, ezután vizsgálata tárgyáva fogja azt tenni.

Van-e tudomása Debrecen várososa polgármesterének, hogy városzerte visszamenőleg hat hónappal szedi be a pénztár a tagjárulékokat, olyanoktól, kik nem is tudták, mert soha senki sem értesítette őket, hogy ők annak tagjai lettek, nemhogy még bármily formában igénybe vették volna azt?

Azt hiszem tudomásának kell lennie erről, mert a város alkalmazottai, napdíjasai járulékaiból — ha igaz mit nállam panaszkodtak — csak most vonták le az összegeket; a körházi alkalmazottak dolgában pedig éppen a legutóbbi ülésen tett ez irányban előterjesztést dr. Horváth kollegám.

Ha ez így van, polgármester urnak is érdeklődnie kell ez ügy iránt, mert nagy összeg lesz az, mit e címen el kell számolnia és ha addig nem, akkor majd kérdést teszünk az iránt: vajjon ezért az alkalmazottaknak minő orvosi ellátásban van részük és minő jogcímen szedték be az általános drágaságban amugyis pótlékra szoruló szegény kis hivatalnokokon olyan járulékokat, melynek ők semmi ellenértékét nem vették?

Végül a méltóságos főispán urhoz fordulok, mint a közigazgatás legfőbb őréhez és a magas kormány

ezidőszerinti képviselőjéhez városunkban, kérve, hogy ez ügyet méltassa figyelmére. Ne várja be mig egyik vagy másik irányban a lassu hivatalos uton értesül valamiről, mert akkor talán már késő is lesz, ha teljes erővel tör ki az elégtelenség.

Érdeklődjön és mihamarább tisztába jön vele, hogy zárt ajtók mellett jól összeválogatott zártkörű társaságban, a pénztár igazgatóságában, mit sünek-föznek e legfontosabb, mert legemberibb közügy az egészségügy terén az országos betegségyelőzőben.

Elvégre is az még sem lehet, hogy ily nagy fontosságu, a város összlakosságának egyharmadát érintő egészségügyben az első foku iparhatóság — (Vetési Béla ur) — ha még oly kiváló is, magára hagyassék.

Nem tür halasztást a felsorolt három legfőbb tényező beavatkozása, mert nap-nap mellett gyülik a panasz és elégtelenség és ők nem nézhetik ölbe tett kezekkel miként válik az 1907. XIX. t.-c. helytelen végrehajtással szociális humanitárius intencióival ellentétben a társadalmi békebontó tényezőjévé, az egészségügynek pedig káros kinövésévé.

Egy új országos törvény végrehajtásáról lévén szó, minden hiva-

Egy uton. . . egyszer. . .

A „Debreczen“ számára írta: Zivuska Andor.

A láthatár szélén lomhalkodó felhők már már narancsszínben égtek; késő délután volt, mikor a pesti gyorsvonat csattogva, prüsszögve berohant a tartá-petrii egyperces állomásra.

Az állomás egyszerű sárga épülete előtt, fényes szőru nyugtalan négy ló kapálta a földet.

Nyakig érő, — családi érmekkel tarkált, — landauer volt a négy lóhoz fogva.

Sujtásos, ment a kocsis fogja a szarát a bakkon. A kocsi felnyitott kis ajtaja mellett megyszín mentés huszár állott.

A kis állomás egyetlen hordára megjelent az állomás előtt. Karjára fektetve puhaszőr takarót emelt; a kezében halvány disznóbőr bőrdöntött tartott.

A bőrdöntő oldalán hivalkodóan ragyogott a monogram arany betűi fölött egy kilenc gombos korona.

Jól öltözött, tizenkilenc, husz éves fiatal ember követte nyomon a hordárt.

A csomagokat elvette a hordártól a huszár.

A fiatal ember a kocsiába lépett... ebben a pillanatban egy fiatal leányra esett a tekintete, aki ép akkor ért az állomás épülete elé.

Egyszerű, közönséges őzi öltöny volt rajta.

Divatja multa, hivalkodóan élesszínű rongyrózsákkal volt tarkázva a kalapja szőle.

Minden csupa disharmónia, ami fődte; csupa szegényes módtalanság.

A kalap alól kifehérlő arcól azonban megragadóan finom.

Az arc fehér, ékjából kiragyogó fekete szemek meleg értelmet sugárzóak.

Széles, — zsinéggel abroncsolt, — kalapdobozt tartott az ujjain és tétován, zavartan tekintgetett a falufelé kigyózó utra.

A fiatal ember visszatarította a kocsiit.

Leugrott és habozás nélkül a leányhoz lépett.

— Gróf Velleváry! — Ugy tetszik a kisasszony vár valakit.

A leány arca hamvas rózsaszín lett.

— Igen... a kocsiit...

— A faluból?

— Palutyinból. A harmadik falu ide

Az állami iskolaigazgató kellett volna, hogy küldje... Ugy látszik nem kapták meg a levelemet.

— Miért éppen az állami iskolai igazgató?

A leány szemén valami önérzetes fény villant keresztül.

— Oda vagyok kinevezve az iskolához tanítónőnek.

— Ha már a véletlen így adta — mo-

solygott a kis gróf — engedje meg a palutyini új kis tanítónő, hogy figyelmetlen főnöke hibáját — a férfi gavalléria nevében — helyreüsssem...

A kis tanítónő kimeresztette a szemét.

A kis gróf pedig átmelegedett arccal folytatta tovább.

— Azt hiszem, a legegyszerűbb gavallértény, amit felajánlok.

En a bánfoki kastélyba megyek, Bánfoky gróf nevestélyére. Több, mint tíz kilométerrel hagyom el Palutyint... Ha megosztja velem a hivatásom: basa viszem.

A leánynak sötét piros lett az arca s valami megmagyarázha atlan kalapálás pörlyözött az egyszerű zubbonya alatt, mikor a kis gróf leválasztotta az ujjaira csavargózott doboz-zsinéget és maga mellé segítette a landauerbe.

A kocsis kieresztette az ostort, a lovak dübörögve összeverődtek, aztán lassan, méltóságosan megindult a hintó.

A falukon levett kalappal álltak, úgy nézték a hintót.

A kis tanítónő ajkán ilyenkor elakadt a szó és újra kalapálni kezdett a szíve.

Valami különös, forró, álomszerű volt a dolog.

Aztán megint megindult a beszéd.

— Ebben az évben?... kérdezte a kis gróf.

— Juniusban! — intett a leány. — Épp csak hogy levettem az iskola porát... Bi-

tott tényezőnek szerény véleményem szerint oda kell törekednie, hogy az magas alkotója nemes intencióinak megfelelően érvényesülhessen és ha mint ez esetben aggályok merülnek fel, halladéktalanul közbe kell lépniök.

Se önhit, se elbizakodott nem vagyok sőt éppen az utóbbi időben a mai rendszer alatt van erre legkevesebb okom; de mint a közegészségügyének városunkban 20 év óta önzetlen buzgó harcosa e kérdésben meghallgatást remélhetek.

Ez vezet engem mai soraim megírásában és ha mégis kételyek merülnek fel valamelyes elhatározó lépés szükségessége iránt, ám hivatassék össze városunk egészségügyi bizottsága, mint ily kérdésben legfőbb véleményező szerv, hadd adjon az véleményyt.

Tudnám én e bizottság összehívásának más módját is; de nem akarok indítvánnyal előállani, mert az ügy érdekében nagy súlyt kell arra fektetnem, hogy a kezdeményezés az erre inkább illetékes fenti tényezőktől induljon ki.

Dr Burger Péter.

A magyar delegációból.

Bakonyi Samu beszéde.

Távirati tudósítás.

Bécs, február 14.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délelőtt 10 órakor Barabás Béla elnöklésével folytatta a közös hadügyi költségvetés részletes tárgyalását. A közös kormány részéről Schönaich Ferenc közös hadügyminiszter, báró Burián István közös pénzügyminiszter, gróf Montecuccoli Rezső tengerészeti parancsnok, továbbá Hoffmann Hugó altábornagy, gróf Esterházy Pál osztályfőnökök, a magyar kormány részéről pedig Wekerle Sándor miniszterelnök és gróf Zichy Aladár, 6 felsége személye körüli miniszter voltak jelen.

A mult ülés jegyzőkönyvének hiteles-

tése után elnök bemutatja az osztrák delegáció elnökségétől érkezett átiratot, amellyel közli a külügyi költségvetés tárgyában hozott határozatát az osztrák delegációnak.

A határozat kiadatik az egyeztető hetes albizottságnak.

Elnök ezután bemutatja gróf Zichy Miklós lemondó levelét, amely tudomásul vétetik. Mint soron következő póttagot, Szmrecsányi Györgyöt hívják be.

Következett ezután a napirend. A közös hadügyminiszter nevében és megbízásából szót kér.

Hoffmann Hugó altábornagy, osztályfőnök: T. országos bizottság! A tegnapi incidens Nagy Ferenc képviselő ur részéről azzal végződött, hogy a bizottsági tag ur igen helyesen és korrekt módon megnevezte a maga forrását, amely őt arra a kijelentésre készítette, hogy a hadügyminiszter ur által előterjesztett kimutatások hamis adatokat tartalmaznak. (Halljuk! Halljuk!)

Kötelességemnél fogva tehát eljártam ezen ügyben és jelenthetem, hogy a közös hadügyminisztériumnak a szegedi kötélgár-ral semmiféle nagyobb szállítási szerződése nem volt. Hogy volt-e apróbb dolgokra vonatkozó szerződése vagy nem, azt most nem tudom, arról azonban biztosíthatom az orsz. bizottságot, hogy nagyobb szállításra vonatkozó szerződéssel ez a gyár nem bír. Volt azonban a gyárral nagyobb szerződése a tengerészet vezetésének, amelynek mikénti lebonyolításáról a tengerészeti költségvetés tárgyalása alkalmával a tengerészeti parancsnok fog nyilatkozni. A közös hadügyminisztérium és a szegedi kötélgár között tehát semmiféle összeköttetés nem állván fenn, a kimutatásban erre vonatkozólag adatok nincsenek, miért is téves információ alapult az egész ügy és így azt ezennel elintéztnek is tekinthetjük.

Ezután átérnek az 1908. évi rendes és rendkívüli közös hadügyi szükségletek részletes tárgyalására.

A részleteknél Hoitsy Pál szólal fel a magyar nyelvnek az ezredekben való érvényesítés mellett. Beszédéből a következő érdekes passzust emeljük ki:

Felhozták ellenünk azt is, hogy mi ezeket a reformokat azért akarjuk megvalósítani, mert csorbítani akarjuk öfelségének az a jogát, mely az 1867. XII. törvényeink 11. §-ában van lefektetve és amely a hadseregnek egységes vezényletére és vezérlésére vonatkozik. Mondhatom, hogy ez a gondolat egészen távol áll mitőlünk. Hivatkozom itt arra a tényre, hogy a honvédséggel szemben is meg voltak a nemzetnek teljes jogai és ott sem használta fel ezeket a jogokat arra, hogy öfelségének u. n. legfőbb haduri jogait

akármi tekintetben csorbítani megkísérelte volna is. (Igaz, ugy van!) Ha tehát ott nem tettük ezt, ahol erre meg lett volna a mód, ahol az önállóság a honvédségben oly mértékben megvolt, nem is akarunk odáig menni a közös hadsereggel szemben és ha ezen önállóságunkat és önrendelkezési jogunkat még sem arra használtuk fel, gondolom, ez kellő bizonyítéka annak, hogyha a nemzeti eszmét a közös hadseregbe is be fogjuk vinni, az lesz a legutolsó gondolatunk, hogy ezt az új reformot erre a célra használjuk fel. (Igaz, ugy van!)

Nagy Emil következett volna szólásra, aki azonban nem volt jelen, mire a tétel elfogadtatott.

Ezután a 8-12. tételék észrevétel nélkül elfogadtatnak.

A 13. tételnél (műszaki tüzérség) Bakonyi Samu kifejti, hogy a takarékoság a hadügy terén helyes álláspont, de a tüzérségnél érihetetlen pazarlássá válik, ha a takarékoságot túlságba viszik. — Nem lehet eléggé hangsúlyozni a hadseregnél a lőszerdolgozóval előmozdított tüzérségi harc kiképzésnek fontosságát.

A tüzérségi lövésiskolák gyakorlatinak eredményéből sajnálattal konstatálja, hogy a tüzérszázadparancsnokoknak ritkán nyílik alkalmuk a harcserű lövés gyakorlatok vezetésére és felveti azt az eszmét, nem volna-e helyes ezen harcserű lövés gyakorlatok számát szaporítani? Nagy elismeréssel szól Szemere Miklósnak a céllövészet terén kifejtett kiváló munkásságáról és nagy érdemeiről. — (Helyeslés és éljenzés.)

Magát a tételt elfogadja.

Thaly László mindentben egyetért Bakonyi Samu fejtegetéseivel és szintén melegen üdvözi Szemere Miklósnak a céllövészet terén folytatott nagyszerű akcióját, majd példákkal illusztrálja a lövészet terén hadseregben fennálló viszonyokat és örömmel konstatálja, hogy az újabb időben mind nagyobb gondot fordítanak a légénységnek és különösen a lovasságnak a lövészetben való kiképzésére.

Wesselényi nyilatkozata.

Mit mond a függetlenségi párt.

— február 15.

(Fővárosi tudósítónktól.) Hirt adtnak Wesselényi Ferenc báró kolozsvári képviselő nyilatkozatáról, melyben a függetlenségi párt magatartását erősen megkritizálta.

Ma a függetlenségi párt részéről így válaszolnak Wesselényinek:

zony, még ma három hónapja iskolás leány voltam!

— És most?...

Acélos meggyőződés csegett a leány hangján:

— Lehullt a kezemről a békó és előttem áll az élet... Nem hittem, hogy ilyen hamar kapok állást; de apának egyik rokona a minisztériumban tanácsos... Aztán a bizonyítványaim sem voltak rosszak.

— Érdekes, — mondta a kis gróf, — júniusban vettem le az iskola porát én is!

— Hogyan?

— Júniusban maturáltam Pesten. Nyolc évig voltam a Mária-Teréziánium nemes konviktusának lakója.

Brr!... Elég volt... Az a fegyelem, korlátozás!...

Ma megyek először társaságba. Tudja ugy: nagy, elegáns társaságba, ahol már fiatalembernek veszik az embert.

A leány elgondolkozva nézte a kocsi mellett nyargaló telefonfákat.

— Érdekes...

— Azt hiszem jól fogok mulatni. Nagyön sokan lesznek.

Van vagy négy kousineom; tán őt is! Most találkozok velök először.

Ugy hallottam szépek. Nem tudom. Majd meglátjuk. Ujvárról jön a cigány, lesz tánc is.

Maga szeret táncolni?

— Igen!... Tavasszal, a praeparandia majálisán táncoltam utólszor...

A nagy ostor meg-megpattan; a hintó bugott s rácsosan szaladtak a kocsi mellett az utat beszegő fák.

Alkonyra hajolt a nap, mikor a kocsi mellett elszaladt egy pózna, amelynek keresztbe vert fekete táblájára fehér betűkkel volt írva: Palutyin.

— Palutyin!... szólalt meg a leány.

— Az ám! — mondta a kis gróf, — milyen hamar!...

— Hamar, — ismételte a leány, aztán nem szóltak semmit, míg a falu közepére kanyarodott a kocsi.

Ott állt az állami iskola.

Nagy, hivalkodó fehér épület.

A homlokába esőtől elfutott fekete betűkkel volt beírva a címe.

A hintó megállt. A meggyesin huszár leugrott a bakról.

A kis gróf lesegítette a leányt és a kezébe adta a zseinnel abroncsolt dobozt.

— Köszönöm, — mondta a leány és bucsura nyujtotta kezét.

A kis gróf udvariasan hajtotta meg magát,

— Ha valaki köszönettel tartozik valakinek, csak én tartozom köszönettel a sorsnak, hogy ily kedves utitársal ajándékozott meg a hosszú ut unalmának elűzésére...

A leány megint olyan piros lett, mint a

tarta-petrii állomáson, mikor hozzá lépett a kis gróf.

Kivonta a fiatal ember kezéből a kezét. — Mulasson jól, — mondta és besietett a mázsás kilincsű ajtón.

A kis gróf a hintóba vetette magát. Még egyszer megnézte a nagy ócska épületet, — aztán elhajtott.

Szives, hideg, tartózkodó, — Krisztus-arcu, — férfi és egy elhízott, — egyszer szép lehetett asszony fogadta a kis tanitónót.

Ezek voltak az Igazgatóék.

A száraz pedagógiai témákon forgó vacsora után megjelölték az új jövevény lakhelyét.

Udvarra nyíló, meszelt falu, rideg kis zugoly volt.

A kis tanitónó gondolkozva ült le a gyékény-fonatos székre, szembe a lámpával...

Bánfokon cigány tuss mellett gurult a kastély parkjába a kis gróffal a hintó.

Csupa lámpion szem volt a nagy kert.

A kis majoreskót, trónörökösöt megillető kedvességgel fogadták — és a kis majoreskó örömmel vette észre, hogy a fáma nem tűzött, a kousineok szépek.

Es ez volt az első éj, amit át mulatott a kis gróf.

Es ez volt az első éj, amit a kis tanitónó átsírt.

A függetlenségi párt ellenségei s a régi rendszert siratók előtt lehet igen jelentős tényező Wesselényi Ferenc, mivel-hogy a függetlenségi pártot szidalmazza; de előttünk bizony csak marad az, aki még nem váltott jogot arra, hogy ily magas lóhátról beszéljen a nemzet nagy többségét képviselő függetlenségi pártól s itéletet mondjon férfiakról, akik igenis jogot váltottak arra, hogy a nemzet vezérei legyenek. Báró Wesselényi talán maga sem számolt azzal, hogy nyílt levelével annak a tábornak ad fegyvert a kezébe, mely éppen a függetlenségi politikának esküdt ellensége. Ha előre látta volna ezt, föltesszük becsületes függetlenségi érzéséről, hogy nem írja meg nyílt levelét, mely csak arról tesz tanuságot, hogy írja még nagyon fiatal.

Debrecen—nagyvárad vasut.

Villamos összeköttetés létesítése.

— február 15.

(Saját tudósítónktól.) Régen huzódó, de okos terv, hogy a vidék két hatalmas metropolisa Nagyvárad és Debrecen között vasúti összeköttetést, közvetlen szervi kapcsolatot teremtsenek.

A legujabb eszme az, hogy a két város között villamos vasúti közlekedést létesítsenek s erre nézve már lépések is történtek, amennyiben az érdekelték nagyösszegű részvényt jegyeztek a vasútépítés céljaira.

Hogy a mozgalom szélesebb körben terjed, megmozdultak az érdekelt városok is Debrecen után, most a nagyvárad körök következik állásfoglalás dolgában.

Ugyanis, mint nagyvárad tudósítónk jelenti, ezzel a kérdéssel foglalkoztak tegnap a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara osztályülésén, ahol Tolnay Miksa érdekesen fejtegette a két centrum villamos összeköttetésének fontosságára. Rámutatott, hogy a tervek szerint a vonatok óránként indulnának s egy óra alatt minimális menetdíjért lehetne az utat a két város közt megtenni. Ez a vasut 3-4 órával rövidítené meg Erdélybe és Máramarosba az utazást.

Kifejtette a közlekedés magasrendű hivatását, amennyiben a vasut létesítése által Nagyvárad, az ipari város és Debrecen a mezőgazdasági emporium egymást kiegészítene s vissza fogja hódítani azt a környéket, amely eddig az érmelléki kedvezőtlen közlekedési viszonyok folytán Nagyváradtól elszakadt és Debrecenbe gravitál. Az osztályülés Tolnay Miksa indítványára elhatározta, hogy a teljes ülés elé konkrét javaslatot terjeszt, hogy a kamara vessen latba egész betolyását a város tanácsánál és a törvényhatóságnál a vasut létesítése érdekében s kérje fel a várost, hogy vásároljon megfelelő törzsrészcsevényeket.

Irodalom.

Bírálat „A mesterleány regényéről.” Porcsalmy Gyula hajduböszörményi írónak, tudvalevőleg most jelent meg a könyvpiacon negyedik könyve, melynek címe: „A mesterleány regénye”, amelyről most Hentaller Lajos országgyűlési képviselő, kiváló írónk a következőleg nyilatkozik a szerzőhöz írt levelében:

Igen tisztelt Uram!

Kedves kis regényét, „A mesterleány regénye” címűt átolvastam. Meglepett főleg az a tiszta, idylli hang, mely azon végig folyik. Szép a bonyodalom s remek a kibonyolítás.

A gerince a dolognak a fővárosba van átvéve. Itt ismerős alakokat találtam. Ezek igazán ríktó színekkel vannak ecsetelve.

A regény befejezése maga tragikum. Tartsa önt az Isten sokáig a magyar irodalom büszkeségére.

Igaz, jó híve

Hentaller Lajos.

Gazdasági ismétlő-iskolai

kiállítás Derecskén.

Háziipari cikkekéből.

— február 15.

(Saját tudósítónktól.) A gazdasági ismétlő iskolák rendkívül nagy, praktikus hasznáról tesz fényes tanubizonyítást az a kiállítás, melyet a derecskei gazdasági ismétlő-iskola rendezett. A kiállításról ottani tudósítónk az alábbiakat írja:

A derecskei gazdasági ismétlő-iskola tegnap rendezte kiállítását azon háziipari cikkekéből, amelyeket növendékei készítettek.

A tanfolyam — melyet az iskola a tél folyamán e célra fordított — két hónapig tartott. Ez idő alatt a fiu növendékek Géber Lajos igazgató vezetése mellett, igen szép előhaladást tettek a kosár- és seprű-kötés, gyékényfonás s drótkerítés készítésében, továbbá a bodnár és az esztergályos munkákban.

A városháza nagy terme egészen tele van az ide vágó, gyermek-készítette darabok sokaságától.

A kiállítás fénypontja azonban a leány-növendékek változatokban gazdag, gyönyörű női kézimunkája. Itt nemcsak a mennyiség, hanem a szakszerűség is azonnal megragadja a terembe lépő laikust is. E munkáknál nincs egy darab se, mire a nép gyermekének az életben szüksége ne volna s nincs egy öltés se, mi a vezető tanítónő kiváló jó ízlésére ne vallana. Az iskola e gyöngyje tehát — mi a multban sajnosau tapasztalható, — úgy látszik, teljesen el fog enyészni Cserenyés Erzsike, a jelenlegi szaktanítónő szorgalma és kiváló rátermettsége mellett. — Vele az intézet egy oly jeles tanerővel szaporodott, ki hivatása tudatában, egyáltalán nem árulja el a kezdőt s még sokat tehet e hasznos, igazi népnevelő intézet felvirágoztatására.

Nagy kár, hogy a kiállítás csak egy napig tartott s így a mindkét nembeli növendékek munkáját s vezetőik szorgalmának gyümölcseit a vidék nem élvezheti s annak jótékony hatásáról nem elmélkedhetik.

Agyonütötte a fa.

Halálos szerencsétlenség.

— február 15.

(Saját tudósítónktól.) Egy szegény családos embert foglalkozása közben halálos baleset ért. A szerencsétlen a mindennapi kenyerét kereste azzal, hogy egymásután döntötte ki baltájával a hatalmas szál fákat, míg végre az erdő bosszút állt, nem tűrte, hogy rikitsák sorait és egy hatalmas sudár könyörtelenül leütötte az erdő fejszés támadóját, kinek tragédiáját egy kis faluban sok nyomorgó apróság gyászolja.

Tőkés Sándor favágó, napszámos Téglás községből állított be a napokban Nyirbátor községbe, hogy munkát keressen. Egész vagyona egy baltából állott. Pedig valamikor jómódu gazdaember volt és saját földjén élt családjával Téglás községben. Hogy-hogy nem a föld kiesezett lába alól, minden vagyonát elvesztette és ráadásul felesége is meghalt, itt hagyva öt apró gyermekét a szegény ember nyakán.

Tőkés Sándor azóta napszámából éldegélt. Leginkább a favágó mesterséget értette és avval is kereste meg szűkösen kenyerét. A falujában azonban nem igen akad munká, elment tehát faluról-falura, amíg végre Nyirbátorba érkezett. Itt kapott is egy kis munkát és vágta az erdőben szorgalmasan a fát.

Ma reggel szintén kiment az erdőre és azóta nem is jött vissza a saját lábán. Ugy hozták vissza hordágyon — halva.

A szerencsétlenség úgy történt, hogy Tőkés egy hatalmas fa vágásával volt elfoglalva és észre sem vette, hogy az már inogni kezd. Azután eldűlt, a hatalmas zuhanás messze elhallatszott és mire emberek oda érkeztek a szerencsétlen ember a fa alatt feküdt, de már holtan.

A nagy darab fa rázuhant és oly szerencsétlenül, hogy a fejét bezúzta. Minden mentési kísérlet már hiába való volt.

A szegény embert ma temették el a község költségén.

A gondatlanság áldozata.

Leforrázott csecsemő.

Meghalt a fürdőben.

— február 14.

(Saját tudósítónktól.) A szülei gondatlanságnak áldozata van. Forró vízben fürösztöttek meg egy 23 napos csecsemőt. A forró víz levitte a kis testről a húst, a bőrt s a csecsemő rövid kintlódás után kiszenvedett.

Az esetről a következő részletes tudósításunk ad számot:

A Kut-utca 28. számú házában lakik özv. Boruss Mihályné. A lánya és veje házában van otthon. A fiatalok nagyon szerették az öregasszonyt és egyetlen gyermeküket, a 23 napos Rácz Lionkát is rá bízták. Az öregasszony gondozta csecsemő unokáját, ő etette, ő fürösztötte állandóan.

Kedden történt. A fiatalok a kora reggeli órákban elmentek hazulról. Csupán az öreg Borussné és az újdonsült emberke maradtak odahaza. A nagyanya reggelit adott a kis csecsemőnek, majd megfürösztötte. A fürdővíz azonban túl meleg, forró volt. A 23 napos Rácz Ilonka nem is bírta ki. Elkezdett visítani, sirni, de panaszos hangjait nem értette meg a nagyanyja.

Az öreg asszony edzett kezei nem érezték meg, hogy a fürdővíz tulforró. Beleültette hát a csep leánykát. Csak akkor rémült el szerfelett, amikor látta, hogy a forró víz abban a percben levitte a csecsemő hátáról a bőrt, húst.

Hamar hideg vízbe tette a kis testet, majd a cseléddel olajat, enyhítő szereket hozatott a patikából s ezekkel igyekezett unokája fájdalmát csillapítani. De mindez mit sem használt. A csecsemő rövid pár órai kintlódás után kiszenvedett.

Délben hazajöttek a kis gyermek szülei s rémülten vettek tudomást egyetlen magzatuk borzasztó tragédiájáról. Érezték ők is, az öreg asszony is, hogy gondatlanságukért felelniök kell s ezért nem mertek az esetről senkinek sem szóllani. Ezért aztán a cseppnyi hulla két napig feküdt Ráczék lakásán.

Tegnap azonban már okvetlenül el kellett temettetniök. Bejelentették a halálesetet, mintha a kis gyermek természetes halállal mult volna ki. A halottkém megvizsgálta a holttestet, csodalatosképpen rendben talált mindent s a temetési engedélyt megadta.

A szomszédok azonban neszt vették a dolognak s sugdolózni kezdtek. A mende-mondák valahogy Tóth Sándor detektív fülébe is eljutottak, aki nagyon tapintatosan utána járt a dolognak és hamarosan kiderítette a fent leirtakat. Nyomban jelentést tett az esetről a bűnügyi osztálynak.

ahonnan Dobos József rendőrbiztos és K. Szalay Béla orvos mentek ki a helyszínére.

A kis holtestet kivitték a kórházba, ott boncolják fel ma dél-előtt. Az ügyről készült aktákat pedig áttette a rendőrség az ügyészséghez.

Polónyi hívja a szocialistákat.

S egyuttal jósol is.

február 15.

(Fővárosi tudósítónktól.) A belvárosi Sas-körben tegnap este különös dolog történt: szocializmusról beszéltek.

Főolvasást tartottak a szocializmusról és ehhez a főolvasáshoz hozzászólt Polónyi Géza is.

— A szocializmus létjogosultságát — mondotta a volt igazságügyminiszter — nem vonom kétségbe. A társadalomnak az állam ellen való harcát látom benne, nemkülönben a munkának a tőkével szemben való küzdelmét. De látom e tekintetben a tévedéseit és igaztalanságait is. Mert az a hivalkodó jelzés, hogy: „Jogtalan népek nincsen hazája!” — már csak azért sem állhat meg, mert a jogot — csak a haza adhatja meg. Azért kell biztosítanunk a hazát, hogy biztosíthassuk a kizárólag csak tőle nyerhető jogokat. Miért akarnánk lerombolni államunknak azokat a kereteit, amelyekben belül érvényesíthetjük csak egyedül minden elképzelhető jogainkat?

Aztán azt indítványozta Polónyi:

— Uraink, azt ajánlom, hogy a Sas-kör következő szocialis-estélyén halgassuk meg a nemzetközi szocialista-párt egy kiküldöttjének véleményét, a következő alkalomra hívjunk meg egy keresztény szocialistát, akit kövessen egy tudós, aki teoretikus szempontokból világítja meg a kérdést. Azután a vitát én magam szándékozom befejezni, megvilágítva a sztrájk-jog és kollektív-egyezmény olyan megoldását, mely ha meg nem történik, a művelt virágcsokor összes államai között Magyarország megy legelőször tönkre.

Ezzel a sötét jóslással fejezte be szocialis fejtegetéseit a volt igazságügyminiszter.

A kertségek lakóinak panasza.

Temetés ének nélkül.

Az egyházkerület közgyűlés rendeletere.

— február 15.

(Saját tudósítónktól.) Az egyházkerület őszi közgyűlése rendeletet hozott, melyben utasítja a főiskola igazgatóságát, hogy a Debrecen kertségeiben történő temetéseknél a kollégiumi ifjúság énekkara ne vegyen részt.

A rendeletet fontos pedagógiai és közegészségügyi okok szerelmeltartása hozta létre. A tavol eső kertségekben a temetéseknél való közreműködés az éneklő ifjúságnak sok idejét vonta el a tanulástól, azonkívül pedig sok megbetegedésnek volt oka.

Ezért sokan időszerűnek tartották ezt az intézkedést.

A rendeletnek azonban nem várt hatása lett. A kertségek lakói zugolódni kezdtek. Sok helyen a temetésekre jövő papot és kántort sem fogadták el, hanem a maguk körében alakított énekkar kísérette halottaikat örök nyugovóra. Sokan már

az egyházi adó megtagadásával is fenyegetőznek.

Tehát gyors intézkedésre van szükség, hogy a kinnt és a hivatalos egyház közt felmerült sajnálatos ellentéteket kiegyenlítsék.

A kertségek lakóinak elkeseredettségét híven tolmácsolja a szerkesztőségünkbe küldött következő cikk, melynek igazságait és megszívlelésre méltó kijelentéseit az illetékes körök figyelmébe ajánljuk.

A reformáció előtt a tanuló ifjúság el volt zárva, el volt különítve a társadalomtól. Szigorúan tiltva volt nekik az iskola falain kívül érintkezni a világi néppel. A reformáció szabad szellemet hozott az iskolákba is és megnyitottak ezeknek kapui az ifjúság előtt és az érintkezés a külvilággal szabadabb lett. Magától értetődik, hogy csak is ott, hol a reformáció meggyökeresedett. Így történt ez például Debrecenben. Ez a közvetlen érintkezés, népszerűsítő, kedvelt tette a nép előtt az iskolát és annak tanulóit. Az ós Kollégium és annak tanulóit dédelgetett kedvence volt a debreceni lakosságnak. Nemcsak a városi tanács, hanem egyes buzgó polgárok hoztak nagy áldozatot, hogy minél virágzóbbá tegyék Debrecen város ezen büzkeségét.

Nagy szeretettel vette körül mindig a debreceni kálvinista nép főiskolájának ifjúságát. De meg is érdemelték ezt a pártolást, mert a tanuló ifjúság jón roszban osztozott a város népével, melyet a város története is bizonyít. Hogy mást ne említsünk: a kollégiumi ifjúság által létesített századokig fenálló tűzoltói intézmény bizonyossága ennek a hálának, amellyel a régi tanuló ifjúság viseltette legfőbb pátrónussa, Debrecen város iránt.

Azonban az idők változtak. Az újabb korban az összekötő kapesok kezdtek meglazulni. A régi pátriarkális viszonyok, a melyek közeli érintkezésbe hozták a város népet az ifjúsággal: eltűnédeztek.

Az újabb korban kevés, vagy éppen semmi áldozatot és támogatást tapasztalhatunk mindkét részről. Most más szellem uralkodik, mint volt régen a kollégium falain belül. Ez a szellem végeredményében oda összpontosul, hogy elkell különíteni teljesen a vallást a tudománytól.

A régi szokások közül csak egy tartotta fenn magát napjainkig, mely emlékeztetett a hajdanidők vallásosabb szellemére: ez volt a tanuló ifjúságnak temetésre való járása, fungálása.

Hogy a diáknak temetésekre való járása mikor kezdődött városunkban: nem tudjuk, de régi irások szólnak ezen kegyelet szokásról. Nem szükséges bizonyítani, hogy ez a szokás mennyire összeforrott a debreceni református lakosság vallásos érzelmével. Debrecenben elsem lehet képzelni temetést diák éneklés nélkül.

A debreceni civis végrendeletében hagyta meg, hogy hány diák énekeljen neki. Tipikus alakjai voltak Debrecennek az éneklő diákok, melyekkel az írók is szívesen és nagy szeretettel foglalkoztak.

És ime a tiszántuli egyházkerület elrendelte, hogy Debrecen külsőségeire énekelni menni a diákoknak nem szabad. Sőt kellemetlen időben a városban is korlátozva lesz az éneklés.

Elkell ismerni, hogy ezen határozat indokaiban sok igazság van. Mert Debrecen város messze kiterjedő külsőséggel bír. És egyik-másik külsőségi temetéseknél nem kilométereket, de mértföldeket kellett megmérni lábbal az éneklő diáknak.

Egy ilyen külsőségi temetésnél nagy hidegben a gyóren ruházkodott ifju egészségével sőt életével fizette meg az uti költséget. Azonban ettől eltekintve, ezen határozat elhírtelenkedett és a vallásosság szempontjából kárhózas.

Csodálkozni lehet azon, hogy egy olyan testület, mint az egyházkerületi közgyűlés, melynek több mint fele pap, elfogad olyan határozatot, mely a vallásosságot gyöngíti. Amely megrendíti az emberekben a hitet. Aki némileg ismeri az embereket és azoknak

felfogását, gondolkozását a vallásról, az tudja, hogy csak a haláltól félelem tartja bennük azt a parányi hitet, ami még van. A halál említésénél a legelvetemedettebb atheista is meghunnyászódik.

A debreceni református nem bigott, de halottainak szereti megadni a végtiltszességet. Az éneklés pedig a református vallásnak egyik főszertartása. Hogy engedné el a debreceni ember, hogy halottjainak el ne énekeljék azokat a megható halotti dallamokat, melyekkel 1693 óta minden elhalt elődjét eltemették, hogy engedné meg, hogy az ő halottját úgy vigyék ki, mint egy dögöt. Ha nem adnak diákot, nem kell sem pap, sem kántor. Egy diák az semmi, inkább magok éneklék el mint a Homok-Csapó- és Téglyáskertekben megeselekszük.

A nevezett kertekben énekkarok vannak és ezek éneklék el az elhunytakat, mellőzve legtöbb esetben a hivatalos egyházi szertartást. De van ám több telep Debrecenben, ezekben nem sikerült az énekkart megalakítani. Itt ezeken a helyeken más hurokat pengenek, itt az elkeseredés elérte a tetőpontját.

Hát bizony ez szomorú dolog a mai korban. Az egyház vezetőinek nem lett volna szabad minden előlátározás nélkül belemenni az ilyen dologba.

A vallásosságot nem gyöngíteni, de erősíteni kellene. Ezen az állapoton haladéktalanul kell segíteni, mert ha így marad, a kálvinista Rómát nagy szegény éri. Ha az egyházi adó fizetését megkövetelik, akkor ne vegyék el a hifellekezet tagjaitól az adófizetéshez való kedvet, ne rendítsék meg az egyházhhoz való ragaszkodást.

Homokkerti.

Hirek.

A „Debrecen” szerkesztősége és kiadó-hivatala Arany János-telep 2. (Hungária épület), főútszint, a Kereskedelmi csarnok... lépcső-folyosóján. Telefon 412.

— **A gazdakör megalakulása.** Holnap, vasárnap délután fél 3 órakor tartja alakuló közgyűlést a Debreceni Gazdakör, az a hely, hol a gazda társadalom érdekeit megvédi, magát a kisgazda is őt megilletően kiképezheti és ügyleteit érdektársaival lebonyolítja. Csatlakoznia kell ehhez a nagyon üdvös mozgalomhoz a gazdaközönségnek, nagybirtokosnak azért is, hogy nemcsak magát, hanem a kisgazdákat is az ezerféle társadalmi és természeti csapások okozta süllyedségből megmentsék, de azért is, hogy a magyar földeket ne engedjék idegen kezre jutni. Csak egyetértéssel, egyesült erővel kell küzdenünk a közös cél érdekében, akkor azokat a szép feladatokat, melyeket a Gazdakör tűzött ki hivatásul, teljes sikerrel fogja megoldani.

— **Gyümölcsfatelepet állít az állam** a bőszőrményi erdei facsemetés kertben. Mivel ennek kieszközölésében dr. Benedek János képviselő is közre munkált: a képviselőtestület ezért köszönetet szavazott neki.

— **Hadkötelesség figyelmébe.** Felhívának a hadmentességi díj fizetésére köteles egyének, hogy szokásos bejelentéseiket e hó folyamán okvetlenül megtegyék; figyelemre méltó, hogy ezen bejelentések elmulasztása a hadmentességi díjnak hivatalból való megállapítását s az 1880. évi XXVII. t.-c. 20. §-ában körülírt bírságolási eljárást vonja maga után. A bejelentések a városi tanács adóügyosztályánál, (30. számú szoba), a hadmentességi díj nyilvántartónál teendők meg. Városi tanács adóügyosztálya.

— **A kerületi munkás betegsegélyező pénztár** Hajduböszörmény városon mintegy 3000 korona évi járulékot követel tisztviselői után s ezért be is perelte a várost. A tárgyalás e hó 15-én lesz a debreceni főkapitányságon, ahol a várost dr. U. Szabó Lajos tisztügyész képviseli. A város visszautasítja a követelést, felír ellene a megyére, mert betegségük idejére maga gondoskodik alkalmazottairól.

— **A hajduböszörményi Szoboszló-utcai polgári olvasó-kör** közelebb tartotta évi rendes közgyűlését ifj. Sívágó Imre föld-birtokos elnöke alatt. A választásnál a tisztikar maradt a régi. Dr. Király Péter debreceni ügyvédnek s Porcsalmy Gyula tiszteletbeli elnöknek a kör iránt tanúsított érdeklődésükért köszönetet szavaztak, érde-meiket jegyzőkönyvben megörökítették. — Ugyanis mind a kettő előadásokat tartot-tak. Ezenkívül Porcsalmy Gyula egy áll- ingyenes népkönyvtár megszervezésében buz-gón közreműködött. A könyvtár a Franklin társulattól (100 kötetben) már meg is ér-ke-zett a múlt héten.

— **Csődök a vidéken** A félig-meddig már le is zajlott gazdasági válság még egyre szedi áldozatait, különösen a vidék kereskedői közül. Püspökladányban Lengyel Jenő ke-reskedő kért csődöt maga ellen, míg a nagyváradi törvényszék Friedmann Jakab berettyóújfalui kereskedő ellen rendelt csődöt. Csődbiztos Szegedy Lajos dr. bíró, tömeggondnok Erdélyi Miklós dr. berettyóújfalui ügyvéd.

— **A Polgári-kör** választmányának határozatából tudatom az igen tisztelt kör-tagokkal, hogy a február 16-án tartandó évi rendes közgyűlés meghívójának tárgysoro-zatában a 7-ik pont tévesen lett „Inditvá-nyok”-nak nyomatva „Tisztújítás” helyett. Kerékgyártó József főjegyző.

— **Tűzek Hajduböszörményben.** Szerdán délután fél 1 órakor a Kiska-szárnyaközön nagy szélviharban egy kazal szalma gyuladt ki. Mielőtt tova terjedhetett volna sikerült elnyomni. Csütörtök hajnali 5 órakor Bakóczy Endre vallásnár házasa telkén egy mellékházban — lakóház, istálló gyuladt ki s égett le. A kár tetemes. Nagy volt a vízhiány. Mire víz érkezett: a ház is leégett.

— **Szabó Ákos temetése.** A kisvasut szerencsétlen áldozatát, Szabó Ákos joghall-gatót tegnap délután kísérték ki utolsó út-jára. A temetés Debrecen urfővárosának osztatlan részvéte mellett folyt le. — A ra-vatalt borított koszorú feliratai a követke-zők voltak: Szomorodott szívű Szüleid és Testvéred—Feledhetlen jó fiunknak és test-véremnek. A legkedvesebb és legjobb unoka-öcsénknék—Maresika néni és László bácsi. A kedves jó fiúnak—Iza néni, Edith és Lenke. A kedves rokonnak és jó barátának—Ödön, István Velede—Lajos bátyád és Maresa Néné. Leona néni és Lajos bácsi. A sze-retett, legjobb unokatestivérnek—László, Ju-dith, Maresa, Irénke és György. Kedves ro-konnak—Laci és Piroska. Kedves rokonnak—Jolán néni és Zoltán bácsi. Kedves bará-tunknak—A debreceni Joghallgatók. Szeret-tett Akosunknak—Idike néni és Kálmán bácsi.

— **Munkáslakások Bőszörményben.** A böszörményi munkások az iránt folya-modtak a város képviselőtestületéhez, hogy munkáslakásokat építtessen a város. Bőször-mény képviselőtestülete azonban nem telje-sítette a munkások kérését.

— **Sívágó büntetése.** Megirtuk annak idején, hogy a parlasi Sívágó-főle rablás egyik tettesét, Ungvári Jánosnélt a csendőrök kinyomozták és elfogták. A rabló asszonyt tegnap behozták a ügyészség fogházába.

— **Szántolvajok.** Gyökös József és György állandóan lopkodják az állomás szén-raktárát. Apránként mintegy 2 métermá-zsányi szenet hordtak el onnan. Tegnap — amint ujjolag 20 kg. szenet akartak elvinni — tetten érték őket. A rendőrség megindí-totta ellenük az eljárást.

— **Eltűnt cselédleány.** Srossz Mária cselédleányt gazdája, Rosa Salamon Simonffy-utca 42. szám alatti lakos a kórházba akarta vitetni, mert keze tele volt pokolvarral. — A leány azonban megszökött s most a rend-őrség keresi.

— **Összeesett az utoán.** Nyitrai Ist-ván tegnap délután összeesett a Piac-utca 8. számú háza előtt. Kihívták hozzá a mentő-ket, kik eszméletre térítették.

— **Gyengőködők,** a fejlődésben vagy tanulásnál visszamaradt gyermekek, vérsze-gények, bágyaltak és idegesek, kimerültek, könnyen hevülékeny és fiatalon kimerült fel-nőttek nagy eredménnyel használják erősítőül a dr. Hommel-féle Haematogent. Az ótvágy megjön, a szellemi és testi erő gyorsan emel-kezik és az idegrendszer erősödik. Kérje te-hát mindenki kifejezetten a valódi dr. Hom-mel-féle Haematogent és ne vezettesse magát félre az utánzatoktól. — Kapható a gyógytá-rakban.

— **Kitörte a lábát.** Lakatos József heteslegény tegnap délután a Frohner-szál-leda előtt megcsuszott, leesett és jobb lábát kitörte. A mentők bevitték a kórházba.

— **Tolvaj cseléd.** Szabó Jeremiásné szoboszlói lakostól Pécsi Margit cselédleány elloptat 40 korona értékű ruhaneműt. A csendőrök ez ügyben beküldték jelentésüket az ügyészséghez.

— **Lakás kerestetik.** A Debreceni Gazda-Kör részére 6-7 szobás nagy lakás kerestetik. Ajánlatok Polgári Bálint szervező bizottsági elnökhöz Nap-utca 6 szám alá inté-zendők.

Színház.

MŰSOR:

Szombat: Gretchen bohózat. — Bérletszünet.
Vasárnap d. u.: Bálkirálynő operette. — Bérletszünet.
Vasárnap este: Gretchen bohózat. — Kis bérlet.

Gretchen.

— Bemutató előadás. —

Gretchen, a tegnap bemutatott három felvonásos bohózatnak nincsen irodalmi igénye. Pusztán egy estére terjedő szórakoz-tatás a célja s a darabot aszerint kell el-bírálni, hogy megfelelt-e ezen céljának, vagy sem. De a szórakoztatás fogalmát itt nem-sebb értelemben kell venni, mert színházról van szó, tehát oly kulturális intézményről, melynek alapja nem tisztán az üzlet, célja pedig kizárólag a szellemi művelődés ter-jesítése, illetőleg fejlesztése.

Nem vesszük magunkra az álszentes-kezők álarcát, az erkölcsbírák hazug frázisait is elmellőzzük és mégis visszautasítjuk a Gretchen-t, legalább is abban a formában vissza, ahogy a bemutató előadás — a bohózat szövegén mit sem változtatva — élénk tállták. Tisztában vagyunk azzal és emiatt kifogást sem emelünk ellene, hogy a piros színlepon jelzett szindarabok s pikán-téria jegyében valók és néhány felőránt át szórakozást is találhatunk az ily merészebb darabokban a bennök ragyogó szellem és finom ötletesség miatt, mert his e saját-ságok éltakarják az alattuk rejtőző izlé-selenséget, de ha e szép külső hiányzik, ha a darab pikantériája durvaságban nyilvánul meg, akkor jó izlésünk és esztétikai érzé-küinkbe ütközik és visszautasítjuk.

A Gretchennek sok cenzúrára van szük-sége, hogy annyira, amennyire elfogadható legyen. Meglehet, sőt valószínű, hogy hazá-jában, Németországban, nagy sikere volt a bohózatnak, amely magán hordja az erőite-tett, nehézkes geramán humornak minden sajátosságát, melyen alatta maradván az utászott francia humor káprázatosan ragyogó szelle-mének.

Ami kis invenció a darabban van, az

tisztára francia hatást mutat. Ellenben meg-találjuk benne a német humor ősrégi forrását, a vidéki városka kupaktanácsát, melyen leg-többet lovagolnak a német bohózatok.

A bohózatnak azonban s melyik német szindarabnak ne lenne, van tendenciája is. Az álszenteskező kis városiakat figurázza ki és pedig erős szatirával. Ezt a célt a legtel-jesebb mértékben el is éri a Gretchen, mely-nek fő női alakja egy cocotte, kit végül a kis városka lakói az erkölcsnemesítő Liliom-egyesület elnökjének választanak meg és mirtuszkoszorúval koszorúzzák meg az utolsó felvonás groteszk befejezésekképpen.

A tendenciájért és találó szatirájáért valóban kár, hogy oly sok izléstelen eszköz-höz folyamodtak a szerzők, Davis Gusztáv és Lipschütz Leopold, mert érdemes volna arra e bohózat, hogy Debrecen piros színle-pos előadásra megérett közönsége megnézze. Mint említettük már, a darab szövegének meghuzgálásával nyerni fog valamit értékben, ami annyira legalább is érdemessé teszi, hogy néhány előadást megérjen.

Az előadás elismerésre méltó volt. *Hah-nel* Aranka Gretchen megszemélyesítője, is-mert művészetével oldotta meg nehéz felada-tát, aminek első sorban az a titka, hogy ő hivatott művésze a természetes játéktílusnak. Eleven, ötletes, temperamentumos cocotte volt. Megérdemelt nagy sikeréhez hozzájárul-tak feltűnést keltő tolettjei. *J. Csáder* Irén kisebb szerepében is feltűnést kellett. *László* Aranka eredeti vonásokkal rajzolta meg sze-repét. A férfiak közül *Ternyei* Lajos, a her-ceg interpretálóját aratott jelentős sikert gon-dos játékával. Mellette *Békés*, *Arkosi*, *Ligeti* és *Tallian* váltak ki az ensembléből, de a többi szereplők is mind megállták helyüket. H. S.

* **Gretchen.** Ma kerül újból előadásra a tegnap oly nagy sikert elért Gretchen bo-hózat, melyben a szereplők ugyanazok, mint a tegnapi előadás alkalmával.

* **Bazzini kísértetek tánca** az a ne-vezetes darab, amely ördögös nehézségei-vel a hallgatóságra a legnagyobb hatást ké-pes előidézni. Ez lesz Paganini híres hegedü-versenye mellett Kóczyán hétfői hangverse-nyének legérdekesebb száma. Ugyanezt a darabot Kóczyán azon estélyen adta elő, a melyet Génua, Paganini szülővárosa azon al-kalomból rendezett, hogy Kóczyán a hallha-tatlan mester hegedűjén, amelyet Génuának ajándékozott — játszott. A jelenvolutakra örökké feledhetetlen lesz az a hatás, melyet az a magasztos momentum reájuk gyakorolt, amidőn Génua polgármestere Kóczyának ke-zébe adta Paganini hegedűjét. Meglepő volt az, hogy ezen híres instrumentum kezdetben nem úgy hangzott, mint ahogy várták, de később, amidőn Kóczyán játéka alatt át-melegedett, mintha újra feléledt volna régi nagyszerű hangja, úgy zugott-bugott, mint egy orgona és mindenki azt a nézetet osz-totta, hogy Paganini ujjai alatt lehetetlen, hogy szebben hangzott volna. — A Kóczyán hangversenye iránt óriási érdeklődés mutat-kozik nemcsak a helybeli, de a vidéki mű-értő közönség körében is.

* **Vasárnapi előadások.** Délu-án 3 órai kezdettel a Bálkirálynő, ez a kedves kis operette kerül előadásra ugyanazon szerep-osztásban, mint az esti előadások alkalmával. Este kis bérletben harmadszor kerül elő-adásra Gretchen bohózat.

VILLAMOS SZÍNHÁZ

Az Uranus mai új műsora. 1. *Hajó* a nyílt tengeren (látványosság). — 2. *A*

vasárnapi lovas (bohózat). — 3. Történet a lovag korból (dráma). — 4. Samuka álma (bohózat). — 5. A két huncut (bohózat). — 6. Pórujárta szoktetés (bohózat). — 7. Cseléd-mizéria (bohózat). — 8. A turista vezető menyasszonya (eredeti fölvetel). Műsorváltás fenntartva. Előadások este 6, 7, 8 és 9 órákor. Helyárok mint rendszeren. Hétfőn este 6 órákor lesz bemutatva először a mozgófényképek mesterei műve: A szárnyas kerék, óriási attrakció. E kép bemutatása alkalmával az előadások másfél órát tartanak, rendszer helyárok mellett. Ezen előadásokra a vasut szolgálatában levők figyelmét tisztelettel felhívjuk. Az előadások hétfőn és kedden este 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

Az Uranus-színház hétfői előadására, „A szárnyas kerék“ bemutatójára, jegyek előre válthatók a mai naptól kezdve az Uranus színház pénztáránál este fél 6-tól 10-ig. Ugyanott kedvezményes áru jegyfüzetek is válthatók, melyet bármikor és bárkinek lehet használni. Bármely helyre 12 darab — 10 darabnak az árába számítódik.

Távirat és telefon.

Megölték a perzsa sahot.

Ujabb királygyilkosság.

Budapest, február 14.

(Saját tudósítónktól.) Jóval lapzártá után, a késő éjjeli órákban kaptuk az alábbi táviratot:

Riasztó hír járta be ma délután a londoni, berlini és bécsi tőzsdéket. E hírek szerint ma hajnalban agyonlőtték a perzsa sahot. Óriási konsternációt keltett e hír mindenfelé.

A londoni lapok külön kiadást adtak s értesüléseik szerint a sahot agyonlőtték. A merényletet a sahapalotájában követték el.

Berlini táviratok szerint a hír elterjesztését börze manővernek tartják. Sokan azt beszélnek, hogy a sahot ellen merényletet követték el, de nem történt semmi baja.

Tény az, hogy a berlini perzsa nagykövetséghez távirat nem érkezett.

A delegációk ülése.

Bécs, február 14. A delegációk mai ülésének végén Hoffmann altábornagy azt mondta, hogy a céllovást és a tornázást már a középiskolákban kéne rendszeresen tanítani. Ezután a hadügyi költségvetést részleteiben is elfogadták. A hadügyi költségvetés tárgyalásánál első sorban Szemere Miklós szólalt fel, kijelentve, hogy szerinte hajóhadra nincs szükségünk, inkább léghajóhadat (I) kellene szervezni. Kmetty, Bakonyi, Thoročkay gróf felszólalásai után a tengerészeti költségvetést általánosságban elfogadták. A tárgyalásokat holnap folytatják.

A portugál események.

London, február 14. A Daily Telegraph egyik levelezője tegnap Genuában hosszú beszélgetést folytatott Francoval, a királygyilkosság után Lisszabonból elmenekült portugál diktátorral.

— Azt a munkát, melynek egész életemet és egész erőmet szenteltem — mondotta Franco — néhány gonosztevő véres tette megsemmisítette. A lövésök, melyek a királyt és a trónörököszt megölték, engem is összeverték. Éppen abban a percben haltam

meg, amikor annak a szükségét, hogy éljek, jobban éreztem, mint valaha. A jövő meg fogja mutatni, hogy igazom volt-e vagy sem. Ha ezek a dolgok hazámra nézve hasznosaknak fognak bizonyulni, azt fogom mondani: nem volt igazam. Egyébként a politikától teljesen visszavonultam. Nem tudom joggal itélnék-e el, de azt tudom, hogy a többség elítél.

Lisszabon, február 14. Manuel király karján a seb teljesen behegedt. A lapok teljes meglepődéssel nyilatkoznak a tengerészek megkegyelmezésére vonatkozó dekrétumról. A Correia de Neite örömet fejezi ki a megkegyelmezési aktuson és megállapítja, hogy a király ígéretét, amely szerint igazságosan és kegyesen fog uralkodni, megtartja. Bizonyára az emberek ezrei kérték ma az ég áldását rája.

Kisiklott gyorsvonat.

Predeal, február 14. Kissebes és Csucsá állomások között a budapesti gyorsvonat 7 kocsija kisiklott és erősen megrongálódott. Emberéletben nem esett kár. A vizsgálatot bevezették.

Szerelmi dráma.

Bécs, február 14. Bosznik József esur-gói sintérlégény Kaposváron szerelmi viszonyt folytatott Metring Erzsébet pincérleánnyal. A leány Bécsbe szegődött, a sintérlégény pedig nagyobb összeg elikkasztása után utánna szökött. Tegnap éjjel egy szállodában aludtak, reggel pedig a legény egy revolverlövessel megsebesítette a leányt, majd önmagát agyonlőtte.

Mindennap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre 3 korona. Megrendelhető Arany János-utca 2. szám, Hungária épület, földszint 2 ajtó.

Közgazdaság.

Áru- és értéktőzsde.

— február 14. —

Budapesti gabonátőzsde.

10 fillérral olcsóbb áron elkelt (50 kilogrammonként) 17,000 mm. buza.
Rozs 5 fillérral olcsóbb, zab nyugodt, csendes és tengeri 5 fillérral gyengült.

A határidőüzlet.

A határidőüzlet alacsonyabb new-yorki jegyzésekre olcsóbb volt és az összes árak 4—5 fillérral gyengébben zárultak. A forgalom mérsékelte maradt.

Az árak 50 kilogrammonként.

	Kezdete	Változás
Buza áprilisra 1908	1180	1186—1182
Buza októberre	1034	1036—1034
Rozs áprilisra	1041	1033—1036
Rozs októberre	892	792—790
Zab áprilisra	—	—
Zab októberre	788	792—790
Tengeri májusra	677	678—674

Budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde alacsonyabb külföldi jegyzésekre és kedvezőtlen külpolitikai hírekre, valamint bécsi arbitrázs eladásokra bányadt irányzattal folyt le és a forgalomba került értékek árfolyamai lényegesen gyengültek. A forgalom mérsékelte maradt.

Csarnok.

Asszony-szerelem.

A „Debreczen“ eredeti regénye.

(Folyt.)

20

Valóban István nem tudott semmit. — Hisz minden oly titokban, oly észrevétlenül történt, hogy maguk Anna és György sem tudták világosan, hogy ők mit tesznek.

Öt tudatlanul, mintha álmodnák, szorították meg egymás kezét s egy percre sem jutott eszükbe, hogy amit ők éreznek, az bünyös, isteni és emberi törvények szerint kárhozatos dolog.

Ubul György künmaradt a falujában s nem is gondolt arra, hogy ő is beköltözzék a városba.

Ez mindenesetre feltűnővé tenné a dolgot István előtt és Annától úgy vált el, hogy amint teheti, azonnal megfogja látogatni őt.

Csendesen teltek-multak a napok s Ubul György nem jelentkezett.

Elmult egy hét, elmult a második s Anna oly nyugtalan lón, hogy alig birt magával.

Mi ez?

Hát már cserben hagyta?

Ilyen hamar?

Vagy talán nem is szerette igazán, csak pillanatra vetett lobot a férfi szívében valami olyas szerelemféle, amit minden kíváncsi nő iránt érzünk?

Anna szinte beteg lett az izgatottságnak, irni akart Istvánnak, de megijedt ettől s kétségbeesetten várta a holnapot, amellyel talán megjő az imádott férfi.

István titkos nyugtalansággal tapasztalta a felesége elhidegülését. Miért? Nem tudott magyarázatot találni s szinte retteget attól, hogy valamit megtud, ami borzasztóvá tenné a helyzetét.

Anna egész nap bezárkózva a szobájába, alig jelent meg egy pillanatra közös szobájukban. Ha férje faggatni kezdte, azt felelte, hogy beteg, fáradt, maga sem tudja, hogy miért.

Ez a helyzet valósággal tűrhetlenné lett. István néha oly ingerült lett, hogy képes lett volna mindenre, csak hogy szabaduljon ebből a pokolból.

— Mi ez, Anna, mi ez? Az istenre kérem, hát mit csinál ön? — kérdezte néha ideges kétségei között.

Az asszony összerázkódott. Szomorú lón és fáradt.

— Semmi, István. Egy kissé beteg vagyok. Valami különös fáradtságot érzek, ami a nőknél elő szokott jönni. Ne is kérdezősködjék, majd elmúlik ez magától, — felelt Anna.

És oly véghetetlen szomorúság vett erőt lelkén, hogy majd sirva nem fakadt. Busnak és reménytelennek látta az életet. „Nem jön, nem jön, — gondolta eszelős boldogtalansággal — nem jó, mert ez így helyes, így helyes. Hisz így jó, nem szabad jönnie.“ Ezt gondolta, de majd megszakadt a szíve arra, hogy im elhagyja őt a férfi, aki, úgy érezte: első igaz szerelme életének.

És csönd is vala. Zendülő tavasszal történtek mindezek.

Az ósdi kis városkára fiatal ég borult, osodálatos levegő vándorolgotott a csendes kiköptatott kövezetű utcákban.

Tavas, tavasz.

A nagy vasaskapuk megnyitk és a szük, köves udvarokba beömlött a derű, a zöld zsalugáterek felnyitották szemüket a házak falára és nevető arcu leányfejek jelentek itt meg elfojtott kacagással, halk sugdosódás hallott; az utcán kamaszok mulatoztak, kik rongyos könyveket cipeltek hónuk alatt.

E kamaszok felnéztek a leányokra.

(Folyt. köv.)

Kiadja: a „Debreczen“ Hirlapkiadó Vállalat Részvénytársaság.

1046—1908. sz.

Árverési hirdetmény.

A Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező Simonffy-utcai 1. sz. bérház 8. sz. számú bolthelyisége a f. 1908. év február hó 25-ikén délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében tartandó nyilvános árverésen 1908. év május 1-től kezdődőleg három egymásután következő évre bérbeadatik.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a számvevői hivatalban megtekinthetők.

Kikiáltási ár 900 korona, amelynek 10% -át bánatpénzül árverelő a kiküldött bizottságnál készpénzben letenni kötelesek.

Debreczen, 1908 február 8-án.

A városi tanács.

117/1908. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. bíróságnak V. 2624/4. 1907. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Debreceni Erőtakarmány-gyár részére, Jablonczay Kálmán debreceni lakostól 521 kor. 87 fill. tőke, ennek 1907. évi aug. hó 15. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 349 kor. 46 fillér perkölttség erejéig 1908. évi január hó 4-én bíróság le és felülfoglalt és 50,210 koronára becsült butorok, gazdaságfelszerelések, jószágok, termények és egyéb ingóságok 1908. évi február hó 15-én délután 3 órakor kezdetét veendő és Pallagon alperes lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1908. évi január hó 25.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

Meghívás.

A debreceni Takarékszövetkezet Részv. társ. t. részvényesei az 1908. évi február hó 16-án d. e. 10, azaz tíz órakor, az intézeti ház üzleti helyiségében (Csapó-utca 4. szám alatt) megtartandó

XXXIV. évi rendes közgyűlésére

azon figyelemmel, hogy az érkező közgyűlésre csak oly részvényesek jogosítvák, kiknek nevei a közgyűlés előtt legalább 30 nappal a részvénykönyvbe bevezetettek.

- Tárgyak: 1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság kiküldése.
2. Az igazgatóság jelentése.
3. A zárszámadás előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentése kíséretében.
4. A mérleg megállapítása s a felmentvény iránti intézkedés.
5. A nyereség hovatfordítása iránti határozathozatal.
6. Netaláni indítványok.
7. Három igazgatósági tag választása.

Az igazgatóság.

Az évi jelentés, mérleg s az erre vonatkozó adatok a közgyűlést megelőző 8 nap alatt az intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Muschong-Buziásfürdői

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony szén-savat

világhírű buziásfürdői szén-savforrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek egyéb iparcélokra össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szén-savval.

Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

Buziásfürdő ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben. Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás. Elsőrendű asztali víz! Felvilágosításal készségesen szolgál

Muschong-buziásfürdői szén-savművek és ásványvizek szétválasztási telepe Buziásfürdő. Sörgyőző: Muschong, Buziásfürdő. Interurban telefon 18. sz.

Ugyes helyi képviselők keresteknek.

Meghívás.

Az „István” gőzmalom társulatnak

1908. évi március hó 1-én d. e. 10 órakor Debreczenben, a Kereskedőtársulat épületének dísztermében tartandó

évi rendes közgyűlésére.

- Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság által előterjesztett mérleg az 1907. évre, az arra vonatkozó jelentéssel.
2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.
3. A mérleg helybenhagyása, a felmentvény megadása és az 1907. évi tiszta nyereség feletti intézkedés.
4. Két részvényes által az alapszabályok 68. §-ának megváltoztatása iránt benyújtott indítvány.
5. Sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének választás utján betöltése.
6. Felügyelő-bizottsági három rendes és két póttag választása.
- Debreczen, 1908 február 1-én.

Felhívtnak azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazoló jegyeiket az alapszabályok 27-ik cikke értelmében f. évi február 28. és 29-én d. e. 10—12 óráig, d. u. 2—4 óráig, a társulat Csapó-u. 6. sz. a. listraktára irodai helyiségében átvenni sziveskedjenek. — A mérleg- és veszteség-nyereség rovás február 21-től kezdve a társulat irodájában megtekinthető.

Az igazgatóság.

Használjunk kizárólag

Bocskay-Crémét,

mely felülmulja az összes ilyen gyártmányokat.

Kapható: minden jobb fűszer- és di-vatári kereskedésben.

HIRDESSÜNK DEBRECZEN

czimű politikai napilapban. — Kiadóhivatal: Arany János-utca 2.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedeti szó 6 fill.

□ □ Apró hirdetések előre fizetendők. □ □

Levéli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is beküldetik.

Uri háznál butorozott utcai szoba díszingvált ur részére március 1-től kiadó. Cim megtudható a kiadóhivatalba. (1872)

Kiadó lakás és udvar a Tóczós-kertben a Wohl Miksa-féle földjével együtt kiadó 1908 május 1-re. Értekezhetni dr. Tervey Tamás ügyvéd tulajdonosnál Piac-u. 73. (1355)

Jó forgalmu üzlet T.-Lökön a fő-utcán 20 éve fennálló divatárú, fűszer- és vegyes üzletet, trafik és italmérési engedéllyel egy üzlet mint lakási berendezésekkel, kedvező feltételekkel családi körülmények végett azonnal átadom. Bővebb felvilágosítást nyerhet a tulajdonosnál Friedmann Márton T.-Lök. 1290.

Villamos világitást

és erőátvitelt legjutányosabban és szakszerűen rendez be a Debreceni Első Elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat. FÖLDVÁRI L. Kossuth-utca 1. sz. Telefon 168.

3 szobás lakást keresek azonnali beköltözésre. Cim Fenyő, Zugó-utca 6. szám.

Kitűnő korcsma vegyes kereskedéssel, traffikkal, mézarszékekkel biharmegyei nagyközségben olcsón eladó. Felvilágosítás Gottliebhnénál Debreczen Halköz 4.

Kiadó lakás öt szoba, előszoba fürdőszoba Egmalom-u. 4. sz. (1864)

Eladó nyaraló és nyaralónak való szőlő a nagyerdei köruton. Cim a kiadóban. 1364

Fürdő-kád, jókarban levő, alig használt állapotban eladó. Cim a kiadóban.

Két szobabutor konyha berendezéssel elutazás miatt eladó. Ugyanott a lakás is azonnal átvehető. Péterfia-u. 15.

Május 1-re 3-4 szobás, fürdőszobás modern lakást keres gyermektelen házaspár. Sürgős értesítés! Cim a kiadóban. 1263

Butor garnitúra, íróasztal, pipatartó, tükrök, képek, matracok eladók Arany János-utca 2. II. emelet, ajtó 7. 1337

Barna bohém fiu szőke hölgy ismeretségét keresi, kivel szabad esti óráit kellemesen eltölthetné. Ajánlatok „Cyrano” jellegére kéretnek a kiadóba.

Utcai

lapelárusítók

felvétetnek a kiadóhivatalban:
Debreczen, Arany János utca 2. sz.

A Mezőgazdasági Bank mint szövetkezet.

DEBRECZEN, Piac-u. 38. sz. (főposta mellett).

Kölcsönöket

folyósít kezességi jótállás, betáblázás, életbiztosítási kötvény vagy értékpapir fedezet mellett.

Debreczen 1908 január hó.

Az igazgatóság.

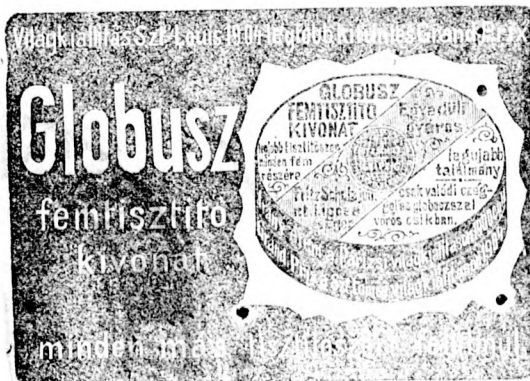

Villamos világitás és erőátvitel.

Fényes világitás a dr. Wolfram lámpákkal. Lakások, kávéházak és vendéglők, üzletek, kirakatok részére. Berendezések szolid és a legkiválóbb szakszerűséggel készülnek. T. c. megrendelőimnek a Dr. Just Wolfram lámpákat félárban adom. A legjobb hazai gyártmányu Motorok nálam rendelhetők meg. Telefon, szobacsengő bevezetések jutányos áron 802

Fazekas Imre

Villamos-Világitási és Erőátviteli Vállalat, az egyesült izzólámpa villamossági r. t. képviselője. Iroda és raktár Piac-u. 77. Telefonsz. 567.

Naponta friss SZIMON-féle

Szultán-keverék Pörköltkáv

1. számú kilója K. 5.—, 2. sz. kl. K. 4'60, 3. számú K. 4.—, 4. számú K. 3'20, 5. számú K. 2'80. Pörkölésre csak a legkiválóbb és tiszta ízű kávékat használom. Vidéki rendeléseknél csomagolás ingyen; 5 klg. vételénél bementve.

Szimon István

főüzlet: BUDAPEST, Váci-körút 12. Fiók üzletek: Váci-körút 60., Teréz-körút 23.

Nyomatott Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

Donogan és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Óriási szőnyegraktár.

Függönyök, ág- és asztalterítők, linoleum, bőrvásznak, flanel takarók.

Valódi perzsa szőnyegekben óriási választék!

1267

Villamos-világitási és erőátviteli

berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-fele Villamossági R. T.

debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál.

Világítótestek, csillárok és szerelvények dua választéka.

Telefon szám: 568

1063

Aki

olcsón akar vásárolni,

keresse fel most az

Ott Károly

utóda üzletét KOSSUTH-UTCA, a városház alatt. — Csipkék, szalagok, női pipere és bélésárúk, ruhadíszek, kézimunka-kellékek, férfingek és nyakkendők, virágok, divatpárnák, alszoknyák, harisnyák és szabókellékek rendkívül olcsó szállított árak mellett.

Ott Károly u.

László Zsigmond állatorvosi rendelőirodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

Állatvizsgálatokat, védő-

ojtásokat, heréléseket, tu-

berkulinozási eljárásokat,

állatbiztosításokat, állat-

áleményok rendszeres

évi felügyeletét, kosmeti-

kai operatioikat.

Debreczen, Csapó-u. 30.

Telefon 558. szám.